

Haalbaarheidsstudie naar het Children of Divorce Intervention Program (CODIP) in Nederland

Gepubliceerd: 26-10-2009 Laatste bijgewerkt: 06-05-2024

Doel van onderzoek in het algemeen is na te gaan in hoeverre het introduceren van CODIP in Nederland haalbaar is. Meer specifiek heeft het project drie doelen: 1) vertalen en aanpassen van de CODIP module voor groep 3 en 4 naar de...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON33419

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

CODIP in Nederland

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

angst om alleen gelaten te worden en misvattingen, Schuldgevoelens

Aandoening

Schuldgevoelens, misvattingen (over echtscheiding), gevoelens van eenzaamheid en angst om alleen gelaten te worden

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: TNO

Overige ondersteuning: ZonMw

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: (Echt)scheiding, Haalbaarheidsstudy, Interventie, Preventie

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Schuldgevoelens

Misvattingen rondom scheiding

Onrealistische percepties

Angst om alleen gelaten te worden

Gevoelens van eenzaamheid

Secundaire uitkomstmaten

Internaliserend en externaliserend probleemgedrag

Psychologische en emotioneel welbevinden

Mogelijke problemen in sociale relaties.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

In Nederland zijn volgens recente schattingen jaarlijks totaal 70.000 kinderen betrokken bij de (echt)scheiding van hun ouders (Spruijt, 2007). Onderzoek laat zien dat deze *echtscheidingskinderen* gemiddeld minder goed presteren op school, meer gedragsproblemen vertonen, lager scoren op sociaal-emotioneel welbevinden, minder zelfvertrouwen hebben, en meer moeite hebben met het aangaan van vriendschappen dan kinderen uit intacte gezinnen (bv. Amato &

Keith, 1991; Spruijt, 2007).

In Nederland is nauwelijks tot geen preventief hulpaanbod voor echtscheidingskinderen beschikbaar.

Bovendien is van beschikbaar aanbod weinig bekend over de effectiviteit.

Daarnaast betreft het vaak

lokale initiatieven, primair ten behoeve van kinderen van 8 jaar en ouder.

Evidence-based aanbod voor

Nederlandse echtscheidingskinderen (vooral < 8 jaar oud) is dus gewenst.

Het Children of Divorce Intervention Program (CODIP) is een internationale evidence-based interventie

met als doel de preventie van (proximale) scheidingsgerelateerde problematiek.

Daartoe staan het

bespreken van scheidingsgerelateerde gevoelens, leren omgaan met onrealistische percepties en

attitudes ten aanzien van de scheiding, en het versterken van

copingvaardigheden van de deelnemende

kinderen centraal. De Inventgroep (2005) selecteerde CODIP als een

veelbelovende vroegtijdige

interventie. Het programma is in internationaal onderzoek effectief gebleken

(gebaseerd op zelf-, ouderen

leerkrachtrapportage) met betrekking tot zowel internaliserende als

externaliserende problematiek.

Gevonden effecten hielden daarbij stand in een follow-up twee jaar na de

interventie (Alpert-Gillis e.a.,

1989; Pedro-Carroll & Alpert-Gillis, 1997; Pedro-Carroll & Cowen, 1985;

Pedro-Carroll e.a., 1992, 1999).

Het onderhavige project betreft de introductie van CODIP in Nederland,

beginnend met de uit 15 sessies

bestaande module voor leerlingen van groep 3 en 4 van het basisonderwijs (6-8 jaar oud).

Doel van het onderzoek

Doel van onderzoek in het algemeen is na te gaan in hoeverre het introduceren van CODIP in Nederland haalbaar is.

Meer specifiek heeft het project drie doelen:

1) vertalen en aanpassen van de CODIP module voor groep 3 en 4 naar de specifieke

kenmerken van Nederlandse intermediaire gebruikers en eindgebruikers;

2) onderzoeken van de haalbaarheid van de introductie van CODIP in de Nederlandse setting; en

3) inzicht verkrijgen in de mogelijkheid om de positieve effecten van CODIP zoals gevonden in het buitenland te repliceren.

Met betrekking tot doelstellingen 2 en 3 wordt een uitgebreide pilotstudie uitgevoerd met 4 CODIP steungroepen.

Onderzoeksopzet

De haalbaarheidsstudie omvat twee fasen:

In de eerste fase wordt de CODIP module (voor de leeftijd van 6-8 jaar) vertaald en aangepast naar de specifieke kenmerken van Nederlandse intermediaire gebruikers en eindgebruikers. In de tweede fase wordt een pilot studie uitgevoerd om na te gaan in hoeverre de introductie van CODIP in de Nederlandse setting haalbaar is en of de in het buitenland gevonden effecten van CODIP gerepliceerd kunnen worden.

Deze fasen omvatten de volgende activiteiten:

- Vertalen van de CODIP materialen (handleiding en programma materiaal) van het Engels naar het Nederlands
- Ontwikkelen van een conceptueel raamwerk waarin de onderliggende theorie van CODIP beschreven wordt. Dit gebeurt in nauw overleg met de onderzoekers van het Children's Institute (Rochester, NY), en door het bestuderen van de publicaties over CODIP.
- Ontwikkelen van een concept versie van een Nederlandse handleiding bij de CODIP module. Deze handleiding is gebaseerd op de letterlijke vertaling en op het conceptuele raamwerk. De handleiding bevat ook een module voor de groepstrainers.
- Ontwikkelen van een concept versie van het implementatie plan.
- Presenteren en bespreken van de handleiding en implementatieplan met groepsleiders en hun commentaren verzamelen. In deze fase worden ook de richtlijnen vastgesteld voor de definitieve versies van het CODIP materiaal
- Ontwikkeling en implementatie van de definitieve handleiding in de pilotstudie met 4 CODIP steungroepen

Onderzoeksproduct en/of interventie

CODIP bestaat uit 15 groepsbijeenkomsten waarbij 4-7 kinderen in de groep begeleid worden door de professional. Deze bijeenkomsten hebben 5 doelen: 1) Het verschaffen van een veilige ondersteunende omgeving Door contact met leeftijdgenoten die dezelfde ervaringen hebben meegemaakt, helpt het kind om gevoelens van eenzaamheid te reduceren en stimuleert het gevoel van kameraadschappelijkheid en vertrouwen. 2) Het herkennen en uiten van geschikte gevoelens na een scheiding Met behulp van speltechnieken worden de kinderen aangemoedigd om hun gevoelens na de scheiding te herkennen. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van interactieve boeken, platen van gezichtsuitdrukkingen, en de actieve inzet van een groepsopspelletje 3) Het bevorderen van begrip van "echtscheidings gerelateerde" begrippen en het verkennen van de misvattingen rondom echtscheiding. Veel kinderen voelen zich verantwoordelijk en schuldig over de scheiding. Het liefst zouden ze willen dat hun ouders weer bij elkaar gaan wonen. Het verhelderen van misvattingen is dan ook een belangrijk onderdeel van de interventie. Met behulp van poppekastpoppen en een bordspel worden de misvattingen besproken en wordt gelegenheid gegeven om als groep hierover te praten. 4) Het vergroten van de eigen "coping strategieën" Verschillende sessies worden gewijd aan het aanleren van probleem-oplossende vaardigheden. Een belangrijk

onderscheid dat hen bijgebracht wordt is het onderscheid tussen problemen waarover ze zelf de controle hebben, en problemen waar ze helemaal niets aan kunnen doen of veranderen. 5) Het stimuleren van een positief zelfbeeld en van het gezin en het versterken van de coping vaardigheden. De positieve kanten van het kind en van zijn of haar gezin worden benadrukt. Ook wordt gekkeken welke veranderingen in het gezin sinds de scheiding juist positief zijn voor het kind.

Inschatting van belasting en risico

NVT

Contactpersonen

Publiek

TNO

Wassenaarseweg 56
2333 AL Leiden
NL

Wetenschappelijk

TNO

Wassenaarseweg 56
2333 AL Leiden
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Kinderen (2-11 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

in de leeftijd van 6 tot 8 jaar;
de ouders hebben eerst samengewoond en zijn nu gescheiden zijn (dwz het huwelijk of samenlevingscontract is ontbonden);
ze hebben schriftelijk toestemming van de ouders;
ze zijn in staat om adequaat in een groep te functioneren;

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Er zijn geen aanwijzingen dat het kind ernstige agressief gedrag vertoont, ofwel ernstige emotionele problemen heeft. Dergelijke problemen zouden een meer intensieve vorm van behandeling nodig maken.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Interventie onderzoek

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Preventie

Deelname

Nederland

Status: Werving gestopt

(Verwachte) startdatum: 12-11-2009

Aantal proefpersonen: 28

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 26-10-2009

Soort: Eerste indiening
Toetsingscommissie: METC Leids Universitair Medisch Centrum (Leiden)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL26837.058.09